

важливим інструментом впливу на політику, проте разом із використанням технологій процес прийняття рішень бути швидшим та легшим. Використання лише технологій у громадській активності має свої обмеження і ризики, які можуть підірвати ефективність та легітимність громадського руху або політичної кампанії. Тому можна зробити висновки, що обидва підходи мають свої переваги та недоліки, і їх комбінація може бути найбільш ефективною стратегією для досягнення конкретних політичних цілей.

Перспективою подальших досліджень є вивчення впливу цифрових технологій на динаміку громадської мобілізації та формування політичної агенди в умовах сучасних демократичних суспільств.

Список використаних джерел

1. Гончарук О. В. Вплив соціальних мереж на електоральну поведінку. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 10-15.
2. Кармазіна М. Громадські організації: кого вони представляють? / Марія Кармазіна. *Дзеркало тижня*. Україна. №42, 15 листопада 2013 р.
URL: <http://gazeta.dt.ua/internal/gromadskiorganizaciyi-kogo-voni-predstavlyayut-.html> (дата звернення: 02.04.2024)
3. Петренко П. П. Інформаційні війни: теорія, практика, протидія. Київ: Академперіодика, 2020. 240 с.

Далібожак Валентина

Здобувач другого рівня вищої освіти,
ННІ економіки і права, кафедра менеджменту та державної служби.
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ГРОМАДСЬКА АКТИВНІСТЬ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ: ТЕХНОЛОГІЯ «VS АКТИВІЗМ»

Однією з фундаментальних основ будь якої демократичної системи є участь громадян у суспільному і політичному житті суспільства, яке, в принципі, повинно охоплювати всі компоненти політичної системи та громадянського суспільства, з одного боку, і задавати через запити різних груп і верств населення основні пріоритети суспільного розвитку – з іншого.

Проблема участі громадян є тісно пов'язаною з виникненням конституційного лібералізму та розвитком демократії. Разом із тим, незважаючи на величезний політичний досвід сучасних демократій і значні досягнення в його дослідженні, в сучасних соціальних науках однією з найбільш дискусійних залишається проблема пояснення участі громадян в політичному процесі, мотивів їх прагнення у різний спосіб впливати на

прийняття суспільних рішень або, навпаки, відчуження від цього процесу.

Сучасні трансформації, що відбуваються з практиками участі у політичному житті розглядаються у роботах українських дослідників Е. Афоніна, В. Бортнікова, Є. Головахи, Г. Іовчу, Е. Клюєнка, П. Кузьміна, О. Лісеєнко, О. Максимової, Н. Паніної, М. Призіглей, Н. Ротар, М. Слюсаревського, І. Снігур, О. Чемшита, В. Ясинської та інших учених.

Досліджуючи інструменти підвищення самоусвідомлення та мотивації людини в контексті сучасних світових трендів науковці дійшли висновку, що пріоритетами сучасної людини крім особистісного розвитку є прагнення бути частиною спільноти, бути сучасним, мати цікаве оточення, самореалізація.

Для досягнення зазначених пріоритетних цілей громадяни по різному можуть проявляти свою політичну активність. В одних випадках громадянська активність стимулює прогресивні зміни в політичному житті суспільства, в результаті яких задовольняються інтереси всіх. Або ж навпаки, активність певних груп забезпечить реалізацію прагнень окремих одиниць суспільства, але не сприятиме його розвитку в цілому.

Свої інтереси громадські активісти проявляють в різних сферах життя. До «великої» війни населення найбільше проявляло свою активність на політичній ниві. Це політичні партії і рухи, участь у виборчих процесах, політичних акціях і протестах. На рівні громад місцеві публічні активісти постійно брали участь у громадських обговореннях, дискусіях з представниками місцевої влади щодо вирішення нагальних проблем.

Саме активність громадян у політичній сфері впливає на прийняття якісних політичних рішень і водночас на здійснення громадського контролю за їх виконанням. В свою чергу це сприяє налагодженню взаємодії влада-громадськість. В цьому ж процесі зазнають розвиткових змін і самі інституції громадянського суспільства. Таким чином громадські спільноти, організації концентрують в своєму активі певних експертів.

Активність громадян в політичних процесах країни позитивно впливає на такі важливі для суспільства аспекти як: визначення напрямку розвитку держави, форми державного управління, забезпечення прав і свобод громадян.

У сучасних демократичних суспільствах участь громадян у прийнятті владних рішень дозволяє говорити про партнерські стосунки влади та громадян, здійснювати громадський контроль за діяльністю владних інституцій.

З початком повномасштабного вторгнення рф в Україні яскраво спостерігається участь громадян у волонтерських та інших добровільних спільнотах. Тисячі українців долучилися до добровільної соціально спрямованої, суспільно корисної діяльності без отримання грошової або

матеріальної винагороди.

Поштовхом у нашій країні до цього стало усвідомлення більшості того, що існує реальна загроза знищення індивідуального та колективного буття України. Оскільки чинне національне законодавство та неефективна діяльність державних структур не давала можливості оперативно і ефективно закривати потреби в перший період воєнного часу, представники волонтерського руху проявили неабиякі менеджерські здібності й вирішували значні проблеми.

Так як громадяни по різному проявляють себе в публічній сфері, то і їх участь можна характеризувати як активну і пасивну. До пасивної участі можна віднести такі прояви як отримання інформації, участь у опитуваннях. Активно себе проявлять громадяни в роботі спільних груп по аналізі ситуації, напрацюванні пропозицій, генерації ідей для досягнення певних цілей чи реалізації проектів.

Класифікація запропонована дослідниками С. Вербою і Н. Наєм, виділяє такі форми політичної участі громадян:

- 1) регулярна участь в голосуванні на президентських виборах;
- 2) постійна участь в місцевих виборах;
- 3) активна участь в діяльності однієї організації, зайнятої проблемами громади;
- 4) активна діяльність у вирішенні деяких проблем громади;
- 5) спроби переконати інших у доцільності участі в голосуванні;
- 6) активна робота хоча б іноді на користь тих чи інших партій або кандидатів на виборах;
- 7) контактування з представниками місцевої влади з приводу будь-якої проблеми;
- 8) присутність хоча б на одних політичних зборах або з'їзді за останні три роки;
- 9) контактування з представником керівництва регіону або країни з приводу будь-якого питання;
- 10) участь у створенні групи або організації для вирішення деяких проблем місцевого значення;
- 11) грошова підтримка партії або кандидата під час виборчої кампанії;
- 12) членство в політичному клубі або організації [5].

Протестна форма активності громадян може проявлятися через участь в масових мітингах, повстаннях. В преамбулі Загальної декларації прав людини, яка прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року зазначено: « ... Беручи до уваги, що визнання гідності, яка властива всім членам людської сім'ї, і рівних та невід'ємних їх прав є основою свободи, справедливості та загального миру: і беручи до уваги, що зневажання і нехтування правами людини призвели до варварських актів, які обурюють совість людства, і що створення такого світу, в якому люди будуть мати свободу слова і переконань і будуть вільні від страху і нужди, проголошено як високе прагнення людей; і

беручи до уваги, що необхідно, щоб права людини охоронялися силою закону з метою забезпечення того, **щоб людина не була змушена вдаватися як до останнього засобу до повстання проти тиранії і гноблення...**». Тобто Організація Об'єднаних Націй визнає правомірність повстання, але за певних умов. В деяких західних державах право громадян на протест проти тиранії визначена законодавчо.

Українське законодавство передбачає кримінальну відповідальність за дії, спрямовані на насильницьке захоплення і утримання влади, зміну конституційного ладу, за організацію в тих або інших цілях збройного заклоту або активна участь в ньому, а також забороняє будь-які публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності, включаючи політичний, соціальний і релігійний екстремізм.

Щодо релігійної активності, то варто виділити такі способи її прояву, а саме: традиційне конфесійне служіння, участь в таємних релігійних спільнотах, сектах, а також радикальна релігійна активність. Релігійні радикали можуть діяти як індивідуально («смертники»), так і колективно (терористичні організації).

Електронна активність громадян – найбільш інноваційна. Вона проявляється як взаємодія через соціальні мережі (Twitter, Facebook, Instagram тощо), приватні месенджери (Viber, Telegram, Whatsup), блогерство та відео-блогерство (Youtube, Twitch, Vimeo) і краудсорсінг. Самі користувачі інтернету, експерти, державні службовці, журналісти, політичні партії стають суб'єктами процесу комунікації.

До електронної активності вдаються, громадяни, які не мають бажання або можливості проявити свою громадянську активність за допомогою традиційних форм. Посилення впливу інтернет-технологій на різноманітні сфери життєдіяльності сучасного суспільства підвищує роль і значення громадської участі, водночас сприяє виникненню її нових форм.

Таким чином, громадсько-політична участь – це активність громадян та їх об'єднань, спрямована на вплив на процес прийняття рішень структурами публічної влади з метою реалізації прав і інтересів громадян або загальної зміни соціальної реальності.

Список використаних джерел:

1. Каретна О. О. Політична активність молоді як умова соціально-політичних трансформацій в Україні. 2012. URL: [https:// http://surl.li/rabce](https://http://surl.li/rabce) (дата звернення: 14.03.2024).

2. Поліщук М., Скочиляс Л., Угрин Л. Політична наука в Україні: стан і перспективи: матеріали всеукраїнської наукової конференції (Львів, 10-11 травня 2007 року) . Львів. ЦПД, 2008. 308 с.

3. Про організаційний розвиток простою мовою: Посібник для практиків. ПРООН в Україні, Київ, 2017. 84 с.

4. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: навч. посібник. Луцьк: видавництво РВВ «Вежа», 2005. 240с.

5. Verba S., Nie N. H., Jae-on Kim. Participation and Political Equality: a Seven-Nation Comparison. New York : Cambridge Univ. Press, 1978. 394 p.

Остапюк Єгор Костянтинович

Здобувач першого рівня вищої освіти,

спеціальність «Публічне управління та адміністрування».

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА: СПІВПРАЦЯ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО

Управління розвитком регіонів стає все більш складною задачею в умовах сучасного світу. Виклики, які постають перед керівниками регіонів, включають в себе не лише економічні аспекти, а й соціальні, екологічні, технологічні та інші аспекти, які потребують інтегрованого та багатовимірного підходу до управління.

Сучасне суспільство стикається з багатьма складними викликами і завданнями, що вимагають комплексного підходу до розв'язання. Публічна політика в цьому контексті грає ключову роль у формуванні та впровадженні стратегій та програм для розв'язання різних проблем, у тому числі і розвитку регіонів. Громадські організації стали важливим актором у цьому процесі, співпрацюючи з урядовими інституціями для досягнення спільних цілей.

У даній роботі розглянуто виклики та можливості для співпраці між громадськими організаціями та публічною політикою в сучасному суспільстві та їх реаліях, використовуючи конкретні приклади та аналіз сучасних тенденцій. Громадські організації, включаючи неприбуткові організації, активно беруть участь у формуванні публічної політики шляхом роботи на різних рівнях уряду. Вони можуть впливати на політичні процеси через лобіювання, ведення аналітичних досліджень та сприяння залученню громадян до політичних рішень. Наприклад, будь-яка громадська організація зосереджується на збереженні навколишнього середовища і активно співпрацює з урядовими органами для розробки законів і стратегій щодо зменшення викидів CO₂ та збереження біорізноманіття.

Незважаючи на позитивні аспекти співпраці між громадськими організаціями та урядом, існують певні виклики, які можуть ускладнити цей процес. Один з таких